בית אהרן — מר' אשר מסטאלין

איגה"ק אשר כתב הרה"ק כו' אדומו"ר הרב ר' אשר זצוקללה"ה

שלום שלום כפולה ומכופלת ורב טוב לאהו' מחותני ידידי הרבני הותיק הנגיד כבוד שמו מוה' יוסף שיחיה:

מהודענא אודות וכו'. ומה שסיפר לי חתנו שיחיה שמעלתו עצל במלאכתו מלאכת שמים ואינו עוסק במו"מ ורוצה להיות יושב אוהל ומקנה. ידע אהובי שלא טוב זה הדרך. ומקרא מלא הוא יגיע כפיך כי תאכל וכו'. ובגמ' גדול הנהנה מיגיע כפו יותר מירא שמים. ויאמין לי אהובי שגמילות חסד אחד או פרוטה צדקה אחת או שאר מצות מעשיות ובפרט הכנסת אורחים. וכל מה שבכלל כל התורה אין בכלל אלא מה שבפרט. ומהפרט נעשה כלל גדול בתורה וכל פרט בפני עצמו הוא כלל. כללו של דבר הוא יותר טוב מכמה שבועות ואפשר שנים שהוא לומד בתורה. שהעיקר הלימוד הוא לעשות. ומי ומי עלה למרום להוריד עוז מבטחה כאשר איש הנאמן ועוסק באמונה. וצא ולמד מהשאלות ששואלין נשאת ונתת באמונה וקבעת עתים לתורה. ומזה מי שעוסק באמונה אין החיוב עליו רק בקביעות עתים לתורה. ולהבינך הענין יותר. כי ידע כי בעת שהוא לומד אינו מקשר עצמו נפשו ורוחו ונשמתו להתענוג אמתי כאשר הוא עושה המצוה בעשיה. ומקשר עצמו עם מי שהוא עושה עמו המצוה. ווה בחי' זכר ונקבה. והתענוג שמקבלין שניהם היא ההולדה. וזהו תולדותיהם של צדיקים מעש"ט. וידע אהובי שזה עיקר השלימות. לבד מבני עליה אשר הם עושים יחודים בכל תנועה ותנועה. ובפרט בכל דיבור ודיבור. וע"ז נאמר אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. והדרך כבושה לפני בעלי בתים הרוצים להיות סור מרע ועשה טוב. כאשר כתבתי יותר מכמה למודים. ובעז"ה עלה בידי לכמה וכמה אנשים שרצו לעשות כמעשהו. והכרחתי אותם למו"מ. ובעז"ה מחזיקים לי טובה. בזה ובבא. והעיקר שלא יתעצל בשום עסק. וידע בעת שהוא עצל במו"מ גם הלימוד שלו בעצלות. וע"ז ג"כ נאמר ולחם עצלות לא תאכל. וידע שאין דרכי כ"כ להרבות בכתיבה רק מחמת וכו'. אנא נפשי בכתיבה יהבית. ואי"ה כשיקיים כפי מכתבי אכתוב לו יותר באריכות. ועליו לעשות וד' יגמור בעדו לטובה. ויהיה ברוך ממקור הברכות הוא וביתו וכל אשר לו וכל הנלוים אליו ודורשי שלומו הטוב עד עולם כי טוב מהאל הטוב כל הימים טוב. מנאי הכותב בטוב ורוצה ומבקש שיהיה לו טוב בכל טוב סלה. הק' אשר בהרב מו"ה אהרן זצוקלל"ה: ומהודענא אודות גיסי שיחיה שיראה להשגיח עליו. על בריאותו שיאכל בעת אכילה. ויישן בעת השינה. ויראה שיישן כפי הצורך לבריאות גופו וראשו ואיבריו ואל יהיה דבר זה קל בעיניו. ובפרט שהוא כחוש ורך בטבע. ובוודאי יהיה למודו אי"ה יותר טוב. (חסר)

איגה"ק שכתב להרה"ק מקאשיפקע זצוקלל"ה זי"ע

שלום לאהובי מחותני ידיד ה' וידיד נפש כל חי הנצמד בקירות לבי הרב החסיד המפורסם איש אלקים קדוש כבוד שם קדשו מו"ה שמואל הלוי שיחיה הוא וביתו ובניו וכל אשר להם שלום הכל שלום:

הנה הגם שאין לי פנאי. רק אהבה דוחקת ואי אפשר להניח בן ביתי הנוסע למחניכם בלא הודעה. ומהודענא שב"ה אני וביתי ובני אהרן יחיה וכל ב"ב ב"ה בחו"ש וכה לחי. וכה נזכה לשמוע בשורות החוה"ש מאהובי הנצמד בקירות לבי באהבה ואחוה ושלום וריעות. ואזכה לראות נועם זיו הדרת פני קדשו בשמחה ושלום על ישראל שלום בשמחת ישראל שלום ויזכה בחיים חיותו לשמוח ולאור באור פני מלך חיים עד העולם.

מנאי אהובו מחותנו ידידו לנצח בחשיקה וחפיצה ודביקה ומצפה ראות פניו בשמחה ובטוב לב הק'

ומה שהנחתי הנייר חלק: ידע אהובי שקצר היה לכתוב. עם כל זה אם ירצה יכול לקרות גם החלק. כי בחלק כתוב ג"כ יותר מעיקר הכתב שקורין מחמת הלבנונית שניכרים האותיות והחלק כולל אותם. וע"ז אמר יעקב ואנכי איש חלק. וזהו ויקם עדות ביעקב ותורה:

איגה"ק שכתב להרב הישיש החסיד מו"ה אברהם יעקב זצ"ל מסטאלין

כתיב ויקראו בספר תורת אלקים מפורש ושום שכל וכו'. כי בוכים כל העם וכו'. וכתיב אל תעצבו כי חדות ה' היא מעוזכם. והענין כי ביום הזה הוא ראש השנה כתיב ויבאו בני האלקים להתיצב וכו' ואיני רוצה לדבר מזה בעת הזאת. והעיקר שכל הכחות והפעולות שעושה אדם בכל השנה עומדים עמו והוא רואה אותם כמאחז"ל מי מעיד עליו קורות ביתו. היינו המחשבות שהוא קורה עליו. ובפרט כשמייחד לבו ומבין אל מעשיו ויודע שאין בהם שלימות בא לו מזה מרה שחורה ר"ל. ומזה באו לו פחדים. השם ישמרנו. וזה עיקר הקטרוגים. ופשיטא בזה היום. וביותר שקראו לפני אנשי הגולה התורה כמו שנאמר מפורש ושום שכל. היינו שהשכילו הטוב הגנוז בתורה. ובאמת תכלית הטוב אין בו שום רע ולא שום שינוי רצון מהבורא ב"ה חס ושלום נגד רצונו הפשוט. וכשהשכילו על הדבר וראו עצמם בעירום ובחוסר כל כו'. על כן עצה היעוצה להתחזק עצמו ולבו ולשמוח בכל הטוב שעשה וידע בעצמו שבכל עת שבוא יבא ברכה זו תפילה או לשאר עסק עבודת הבורא או מצוה שנתאמת אצלו שיש לו מזה תענוג ונחת ושמחה שזכה להתקרב לעבודתו. ופשיטא כשהוא מכיר חסרונו תמיד ובעת עשיית העבדות הוא מבקש ושואל לאלקי עולם שירחם עליו ועל נפשו ויעזור לו שלא לעשות מעשהו זר ונכרי'. זה האמת. והאות והמופת חותך חיים לכל חי. ובוודאי הוא רוצה בתיקונו של מעשה זרות חס ושלום רק שאין צדיק בארץ. ע"כ אין להשגיח ולעשות מזה חס ושלום ענינים זרים עיקר רק כמו שיודע בנפשו האמת אתו בלב שלם שרצונו וחפצו ותשוקתו ושמחתו לעשות רצון אביו שבשמים. וכשישגיח על זה בעינא פקיחא יהיה לו מזה תענוג גדול. ויכול להיות שזהו פירוש הפסוק לב יודע מרת נפשו ובשמחתו לא יתערב זר. היינו כשרואה עצמו בחסרון כמה ענינים שלא נעשו כסדר הלב והנפש כמ"ש נפשי אויתיך. ומשבר לבו לה' בהכנעה גדולה ובנפש שפלה ורוח נמוכה ומסתכל ע"ז בהשמחה של מצוה להתענג בעת עשייתה ובעת קרבת אלקים יחפצון שלא ינתק חבל נחלתו נחלת ה' ממנו עד עולם בלי ספק שהתענוג של עבדות הבורא גדול אצלו כל כך עד שבטל ומבוטל אצלו כל כחות החיצונים והרעים ובזה השמחה יתחדש בכל עת וזכור יזכרנו ויהמו מעיו עליו. הגם שמה אנו ומה שמחתינו ותענוגינו מתענוג אלקי עולם הנצחי אלקים חיים. עכ"ז היא תהלתו ותפארתו. ובריאת עולמו היה בשביל זה התענוג והשעשועים שעושים לו בניו. ובפרט בזה היום אנו אומרים זה היום תחילת מעשיך ביום בריאת העולם בוודאי השי"ת ברחמיו מסתכל בכל השעשועים שעושים לו בניו ורוצים אהבתו ויראתו באמת. ואם יש אצלו כמה ענינים שיודע בעצמו שלא טוב הדבר. ע"ז נתן השי"ת ברחמיו עצה אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם. ויראה לתקן ולהשלים המלוכה שקלקל בכל השנה ויעלה זכרונו לפניו לטובה ובמה בשופר. והיינו על ידי השמחה שזכה לקבל מלכותו ברצון כמש"כ וביום שמחתכם וכו'. וכבר אמרתי זה הפירוש על פסוק שאומרים קודם תקיעת שופר. שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב. היינו שהמלוכה נקראת אמירה מלשון אימרא. וכשאני שש ע"ז ומקבל אני עלי עולו בשמחה ע"ז מוציא שלל רב מכמה ניצוצות. ולהמתיקם ולאור באור פני מלך חיים ורצונו להמתיק ולבטל כל הקטרוגים. רק שעדיין בימים אלו אינו בפועל ממש. וביום חג הסוכות שנתגלה השמחה ואומרים זמן שמחתינו אז הוא חג האסיף. היינו שנאסוף את תבואתינו מכל השנה וכל כחותינו ממעשינו לחי החיים. וזהו העיקר של שמחת בית השואבה. והאמת שזה עיקר עבודת הצדיקים שבכל עת ובכל שעה הם מסתופפים בזה השעשועים תמיד ואין נותנים לנפש שום רפיון ומתחזקים ברוב עוז עד שעת קשרם עצמם לתענוג אלקי עולם ובאים לדביקות גדול ולוחמים נגד היצה"ר. וזהו עזר כנגדו. אך אנשים דלים ודעתם קצרה ונפשם רחבה שלפעמים נופלים בעצת היצה"ר ותאוותו. יהיה איך שיהיה. עם כל זה אנו מחוייבים להתאמץ ולהתחזק בשמחת ה' באמת. ועל זה אמר הכתוב אל תעצבו כי חדות ה' היא מעווכם. היינו כמש"כ ויתן עוז למלכו. היינו להמליכו באמת ובל"ש ובשמחה:

וזהו שרציתי לכתוב לאהובי מכבר ששאל אותי על המ"ש ופחדים ה' ישמרנו. ובקש מאתי ליתן לו עצה טובה. וכעת הוא מעניני דיומא וסמכתיו על הכתוב לחיים. וה' יכתבהו ויחתמהו בספר החיים לאלתר לחיים. ויחזקהו וישלח לו רפואה שלימה בכל רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו וימלא משאלות לבו לטובה. ובכל אשר יפנה יצליח. ויהיה לבו שמח עד

שחכמתו תאיר פניו באור פני מלך חיים עד העולם עולמו של יובל ישלח שרשיו ופארותיו פא"ר מים חיים:

מנאי הרוצה להתקשר עמו בעבודתו באהבה וחיבה יתירה נודעת לאהובי לראות עצמו בכל עת ובכל שעה שלא להיות ח"ו פירוד לבבות. ובפרט בימים הבאים לקראתינו לשלום שמחים וטובי לב צריך לשמור עצמו ולבו משום התחלקות ושלא יהיה שום חציצה אפילו כמלא נימא כאשר כתבתי לאהובי. וכל זה ידע אהובי שעדיין לא נתברר אצלי אודות התפילה איך ומה. ע"כ אני מן המודיעים שיראה אהובי להשגיח על רצון ה' ברחמיו ויהיה איך שיהיה רצון הבורא ב"ה. ופשיטא שאין אתי יודע עד מה איך להתנהג. רק אני מוכן בעזה"י לבקש בזה שיורינו ה' דרך האמת לאמיתו. ע"כ פעם אחר פעם מהודענא ומזרז לאהובי שיראה אהובי ג"כ לקשר כל דבר לרצונו הפשוט ית' בשמחה ובטוב לבב מרב כל. ועי"ז יזכה לשמוח בשמחת בית השואבה ולקבל פני הרועים בחיים חיותו המוכנים לבא עם המלך שמו חיים. ואמרתי כה לחי ואתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום ויברך את עמו בשלום. מנאי אהובו באמת המוכן בעזה"י לקיים ככל אשר כתבתי לאהובי הק'...

איגה"ק שכתב לאנ"ש באזהרת שמירת שבת כהלכתו:

אליכם אישים אקרא דורשי ה'. זרע אברהם. רודפי צדק. מבקשי ד'. שמעוני וישמע אליכם ה'. למלא משאלות לבכם לטוב בבני חיי ומזוני. ויעמדו על הברכה הם ונשיהם ובניהם ובנותיהם וכל אשר להם. יעשה עמם לטובה אות בכל מילי מיטב אמן סלה:

אחינו ב"י. הנה נודע יד ה' את עבדיו חיבה יתירה נודעת. וחביבין ישראל שאמר הקב"ה למשה רבינו ע"ה מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה לך והודיעם. וזעם את אויביו שמתן שכרה לא הודיעם. וידוע גודל קדושתו בעצמותו למעלות האנשים שומרי שבת כהלכתן דרשו מעל ספר ה' ותמצאו חפץ. עד שאמרו חז"ל שקולה שבת שכל המודה בה כמודה בכל התורה. ואיתא בגמ' על פסוק כי מי בשחק יערוך ונאמר ביום השבת יערכנו. וכל עריכות של כל אדם הן בעוה"ז והן בעוה"ב והן לתחיית המתים הכל יערוך אליו לקדושת השבת. הגם שאין צריך לזה כי זה ידוע ומפורסם בכל התורה כולה בכלל ובפרט שהוא מלא על כל גדותיו. ונחלין ומבועין שתורתינו הקדושה במצות שבת גרוסה. והן עתה שמעתי קול ענות מעבירין קול במחנה לאמר נבלה נעשתה בישראל. יען אשר בהיותם במקום מסחר המלח ונושאין ונותנין בהרמת ידיהם בעקירה ובהנחה להניח בספינות ובעגלות. ונתהוה על ידיהם חילול שבת בעוה"ר בפרהסיא וחוצבין ועוקרין ממחצב המלח. ומכש"כ בהשמעת קולם לערלים לעשות מלאכתן. אשר יש בזה כמה מלאכות אבות ותולדות. ואפשר כל הל"ט מלאכות. ואין איש שם על לב לאמר הלא משומרי שבת אני. גם בעת הליכת הספינות נגמר ונעשה על ידם ושלוחיהם דברים האסורים מאבות בהוצאות והכנסות מרשות לרשות. והנה אנכי בשמעי זאת לפום ריהטא אמרתי יפה השתיקה. וטוב למשוך את ידי מלבוא בתוכחת מוסר. ושמתי לנגד עיני מאמר חז"ל תמה אני אם יש בדור הזה וכו'. ואחרי שובי רעיוני יבהלוני חיל ורעדה אחזתני ותסמר שערות ראשי. יען נתוודע לי האנשים אשר הרימו את ידם וגם המה היו בזה והמה מאוכלי שולחני. ואפשר שיש בידי למחות. ואולי עלי מוטל להזהירם לאשר בקולי ישמעון. ולהציל את נפשי באתי. לזאת קולי ארימה. אהובייי אחיי ב"י הביטו נא וראו כי חטאתכם ורעתכם רבה נגד ה' וחטאתכם גדולה עד למאוד. איך לא תיראו מהקללות והארורים הכתובים על עוברי דת והן מחללי שבת בפרהסיא. שימו נא לבבכם על זאת. כי מלבד הנבלה הגדולה הזאת שעוברים את פי ה' והם מאבדים עצמם לדעת כי אני ה' מקדשכם ביודעים ובלא יודעים. ואף גם זאת כי חטאתכם רבה שמחללין את ה' בפי ההמון שנמשכין אחריהם ועושים כמעשיהם באמרם הלא האנשים ההמה אשר תורת ה' בידם ושואלים ודורשים בעבודת ה' ית' קרבת אלקים יחפצון ונקראים בשם חסידים. ואם הם עושים מעשים כאלו חילול שבת בפרהסיא. מה יעשו אזובי קיר דלת העם. והם יראו וכן יעשו. ולא די להם מה שחטאו בנפשותם עוד ידם נטויה ללמד לאחרים להקל בעיניהם חילול שבת לגמרי. ועל ידם הותרה הרצועה לעשות איש כל הישר בעיניו. ועוד אלי דבר יגונב. ותקח אזני שמץ מנהו. המה לשמצה בקמיהם בין הערלים לעשות מלאכתן כאלו ביום חגם ודוברים רע על נפשם דברי חרופין וגדופין נגד הערלים שמטילין עליהם כמשפטם והן משיבין שהיהודים רוצים ומכריחים אותם לחלל חגם כאשר המה מחללים. ובעוה"ר היינו ללעג ולקלס בעיני העמים מגודל חילול השם. השם הטוב יכפר עליהם:

ומה מאוד נוראות נפלאתי על מורי הוראות בישראל מנהלי צאן קדשים החרדים על דבר ה'. ומקבלים מהקהל ונהנים מן ההקדש בכדי להורות לעם ה' דרכי השם וללמדם את המעשה אשר יעשון. ומהראוי להם לעמוד בפרץ ולעשות גדרים וסייגים ולהזהיר את בני ישראל להפרישם מאיסורא בכל אשר תמצא ידם לעשות בכתב. ועתה מה ראו על ככה ומה הגיע אליהם לעשות זאת אשר זממו יד לפה ומה זו שתיקה. אם קטנים המה בעיניהם ראשי ב"י המה ומן השמים הקימו אותם כמאחז"ל אפילו ריש גרגותא מן שמיא מקימין. ולמה לא יאזרו גבורה להציל נפשות ישראל מלחטא. חלילה להם. ואם ימעלו להם במלאכתם מלאכת שמים המה כאילו מועלין ומפגלין ח"ו בקבלת דמים קודש ישראל לד'. וממלאים כריסם מקדשי שמים מבלי הנאה לריח ניחוח לה'. הביטו וראו כי זה הכריחנו לבוא עם הספר על הגלוי ועל החתום. כי גם בידם יש למחות. ועתה הנבלה והמכשלה הזאת תחת ידם ואין מוחה. מהראוי שיפקידו פקודיהם למטות בני ישראל בכל מקומות ממשלתם לעשות גדרים וסייגים וקנסות עצומים לדבר זה ולהזהיר גדולים על הקטנים ואיש אל רעהו יאמר חזק ונתחזק בעד תורתינו הקדושה ויעשו משמרת למשמרת. פן ואולי ילכדו במצודת שומע ורואה ושותק. והעיקר להזהיר המון העם שלא יסמכו על ההתירים המורגלים בפומי דאינשי. וטרם עשותם שום דבר יחקרו בבירור גמור לעשות בהתירא ממורי הוראה:

ועתה אהובייי אחיי וריעיי. הנה ה' עמכם קראו אל ה' בחזקה אולי יתעשת ה' אלקים לסלוח על העבר. ועל להבא גדרו לבקעה זו שפרצו בה פרצות הרבה בפרץ מרובה. ותקבלו מהיום והלאה לדורותיכם שלא לעשות שום מלאכה בבית ובשוק הן ע"י עצמו או לומר לערלים לעשות שום מלאכה מבלי שאלת פי מורי הוראות בישראל. ואת אשר יתירו הם על פי התורה. היינו תורה דאורייתא או דרבנן אותו ישמרו לעשות ולא זולתו. ומעצמם אל ידמו מילתא למילתא. כ"א את אשר יאמר להם ההיתר בפירוש. והלכות שבת נפישין. שומריו ינצרו כאישון:

מנאי הרוצה בחפיצה בחשיקה ודביקה לזכות את בני ישראל ואזכה גם אני בתוכם בזכות אבותי ומורי הקדושים ובקדושת השם ובקדושת ישראל ובקדושת השבת. מאדוני אבי ז"ל. השבת נועם הנשמות. והשביעי עונג הרוחות ועדן הנפשות. להתעדן באהבתך וביראתך וישראל בצל כנפיך יחסיון. באמת ובאמונה לעבדך. הק'...

איג"ק ששלח להרב הקדוש המגיד מקאזינעץ

בעז"ה יום ב' פ' תולדות פה ק"ק סטאלין. לקאזענץ

שלום כפולה ומכופלת ורב טוב לכבוד אדוני הרב הגאון המפורסם תפארת ישרא"ל והדרתו הדרת קודש איש אלקים מגדל עוז. שמינו משותף בשמו. בו נרוץ ונשגב. החסיד המפורסם לשם ולתהלה ולתפארת. כבוד קדושת שמו מוה' ישראל נ"י שיחיה. ע"ש כל הנלוים אליו ודו"ש הטוב ובשלומו יהיה לכולם שלום על ישראל.

אהובי חמדת נפשי וצור לבבי וגעגועי ושעשועי בכל עת אזכרנו המו מעי לו. ואתחנן ואבקש מאת פני מלכי וקדושי קדוש ישראל שאהיה חקוק בלבו הטהור והקדוש כדמות דיוקני כו'. הגם שאני בריחוק מקום הזמן מכבודו. עם כ"ז נפשי קשורה בנפשו נפש ישרא"ל כמעט בכל תפילה ובפרט בשבתות קדשינו נשמת חיינו נקשרתי עמו בחביון עוזו בעבותות אהבה כו' כו'. מנאי הכותב אליו לכבודו ולידידות לבי וכלות נפשי שנכספה וגם כלתה נפשי לחצרותיו ולראות נועם זיו הדרת קדשו בחיו"ש. ויזכרנו לטובה אות כאשר עם לבבי פונה היום ובכל שעה בשלומו. הדו"ש תמיד וידידו לנצח.

הק'